

Håller Sverige på att gå sönder?

Maria Eriksson
Fredrik Segerfeldt

migro

Håller Sverige på att gå sönder?	3
Ekonomisk utveckling	5
Inkomstnivåer	6
Inkomstskillnader	7
Konkurrenskraft	10
Välfärd	10
Brottslighet, sammanhållning	14
Demokrati och korruption	19
Integration	19
Varumärket Sverige	20
Avslutning	21
Referenser	22

Håller Sverige på att gå sönder?

År 2014 gick Socialdemokraterna till val på att "Sverige är ett bra land. Men något håller på att gå sönder".¹ Man byggde upp en känsla med lätt reaktionär touch av ett land i sammanbrott. Det var bättre förr (när S styrde), helt enkelt. Den socialdemokratiska debattören Daniel Suhonen tog i ännu mer i en svavelosande krönika: "Fredrik Reinfeldt förstörde Sverige".²

På motsvarande sätt har invandringskritiska och främlingsfientliga krafter lyckats etablera en bild av att landet håller på att falla ihop, i detta fall på grund av invandringen. "Sverige går sönder framför våra ögon", skrev kolumnisten Nasrin Sjögren i Samtiden.³ Sajten Avpixlat använde samma formulering.⁴

Rent allmänt tycks många – som en konsekvens av denna ihärdiga opinionsbildning – ha fått en bild av att Sverige är ett misslyckat samhälle, eller i alla fall ett land som är på väg åt fel håll.

Det finns risker med att en sådan felaktig bild sätter sig. Dels kommer människor i större utsträckning än annars att rösta på missnöjespopulister, som riskerar att verkligen föra landet i fel riktning. Har man uppfattningen att något är i grunden fel är det lätt att lägga sin röst på någon som lovar brett men levererar föga. Dels kan det bidra till en allmän känsla av att det inte är någon större idé att verka för politiska reformer. I stället för att arbeta för en saklig förändring hemfaller man till uppgivenhet. Det gör det svårare att genomföra politiska förändringar som skulle ha kunnat bidra till att åtgärda en del av de problem som faktiskt finns, exempelvis på arbetsmarknaden. Och för det tredje finns det en risk att vissa påstående fungerar självuppfyllande. Hur påverkas exempelvis den allmänna tilliten i samhället om människor intalas att det i allt mindre utsträckning går att lita på andra människor? Hur påverkas människors upplevda trygghet om de ofta får höra att samhället blivit allt mer otryggt?

Därför är det viktigt att slå fast att denna bild, känsla eller uppfattning stämmer föga överens med verkligheten, både när det gäller jämförelser med andra länder, och jämförelser med Sverige över tid. Sverige är fortfarande ett av de friaste och mest välmående länderna i världen. Och jämfört med hur Sverige såg ut i det förflutna är landet bättre idag enligt de allra flesta mått. Sverige har inte gått sönder, utan är ett av de mest välfungerande länderna både i dagens värld och i en historisk jämförelse. Denna rapport sammanställer svensk och internationell statistik som visar att så är fallet.

Det kan vara värt att påpeka att det inte bara är i Sverige som debatten låter så här. En mer allmän pessimism eller brist på framtidstro märks i flera västländer. Enligt en undersökning som utfördes i USA, Kanada, Australien och Storbritannien svarade så mycket som var fjärde

¹ Socialdemokraterna (2014).

² Suhonen (2015).

³ Sjögren (2015).

⁴ Avpixlat (2015).

att de tror att det är sannolikt att mänskligheten går under det kommande århundradet.⁵ Det paradoxala är att denna pessimism ökat samtidigt som vi sett enorma förbättringar i människors livsvillkor på global nivå, vilket borde kunna motivera ett mer optimistiskt synsätt. Barnadödligheten har halverats på 25 år.⁶ Den extrema fattigdomen har mer än halverats mellan åren 1990 och 2010.⁷ Antalet barn som inte går i skolan har nästan halverats mellan åren 2000 och 2012.⁸

Liksom i Sverige har vi över tid sett en framväxt av missnöjespartier, som delvis gynnas av denna pessimistiska världsbild, i flera europeiska länder.

Världen i stort är på väg åt rätt håll. I det perspektivet kan det tyckas märkligt att pessimism och missnöjespartier frodas i några av de länder där man faktiskt har det bäst. Möjligen kan det förklaras som en reaktion på att andra länder "hinner ikapp" samtidigt som europeiska ekonomier stagnerar.

Flera europeiska ekonomier och samhällen lider av en brist på framåtrörelse. När ett land inte har genomfört de strukturreformer som krävs för välbefinnande, sysselsättning och dynamik i en värld av globalisering och teknologisk utveckling uppstår lätt reaktionär nostalgi. Risker är alltså, som sades ovan, att sådana stämningar hindrar reformer som skulle behövas för en fortsatt god välbefinnandeutveckling. Sverige klarade visserligen den ekonomiska krisen bättre än de flesta andra europeiska ekonomierna. Men frågan är om den känsla av vilshet i samtiden som finns i Sverige är densamma som finns i andra länder.

I det följande kommer vi att göra en lägesbeskrivning inom några olika områden för att visa att det inte finns fog för att hävda att Sverige har gått sönder.

⁵ Bailey (2015).

⁶ Ahlstrand (2015).

⁷ UNDP (2015a).

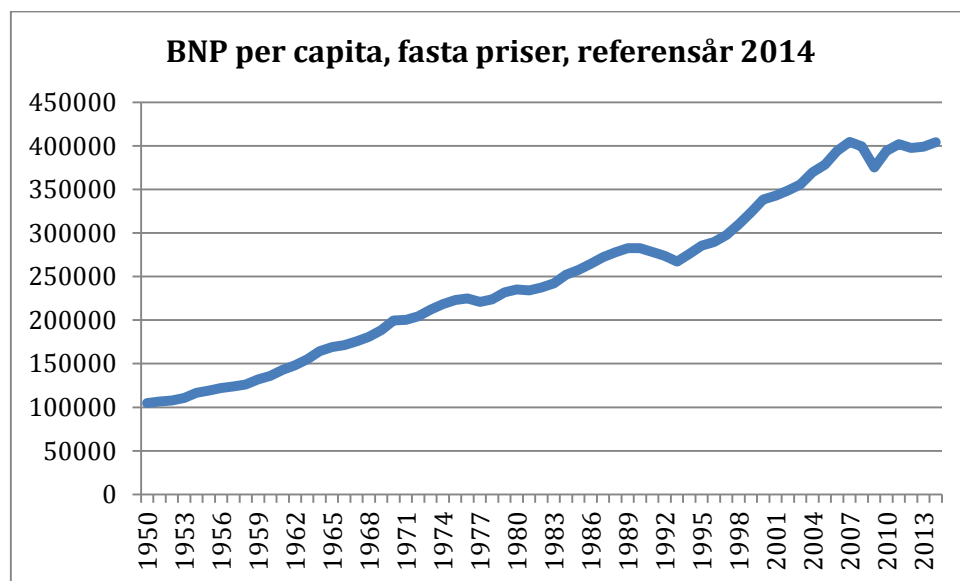
⁸ UNDP (2015b).

Ekonomisk utveckling

Blir fler fattigare?

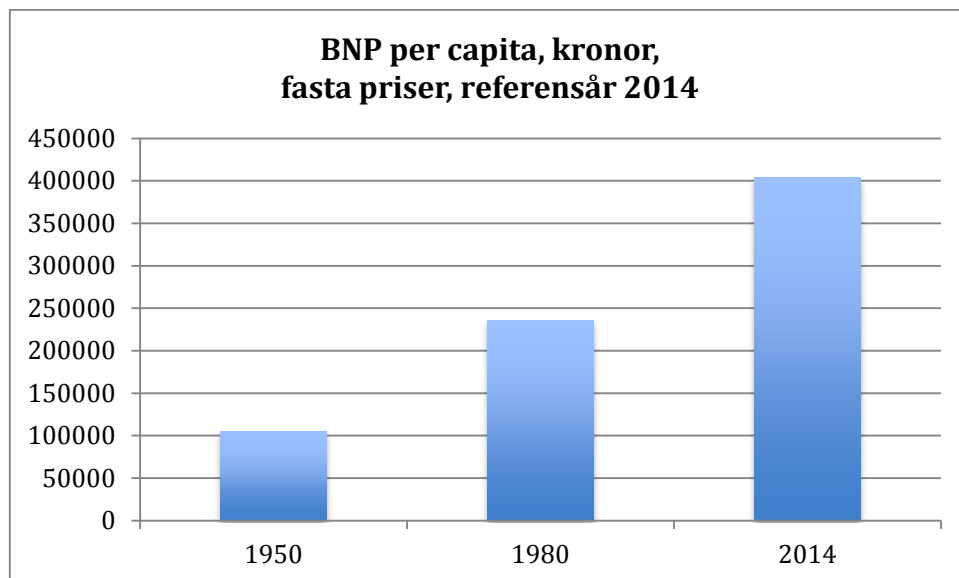
Den verkligt nostalgiske kan drömma sig tillbaka till det Folkhem där vi enligt vissa hade det mycket bättre än i dag. Inte bara var stugorna rödare och den heterosexuella kärnfamiljen ohotad, dessutom gick industrin för högvarv, framtidstron var stark och inkomsterna högre. För många är 1950 det årtal då Sverige stod på topp.

Det finns säkert korn av sanning en del av detta, men vad gäller inkomster – uttryckt som inflationsjusterad BNP per capita – är verkligheten en helt annan.

Källa: Ekonomifakta

Faktum är att vi sedan 1950, med undantag för några svackor, konstant fått det bättre och att vi har en mycket högre levnadsstandard idag än då. År 2014 hade den genomsnittlige svensken en inkomstnivå på 404 100 kronor, mot endast 104 900 år 1950 och 235 200 år 1980.

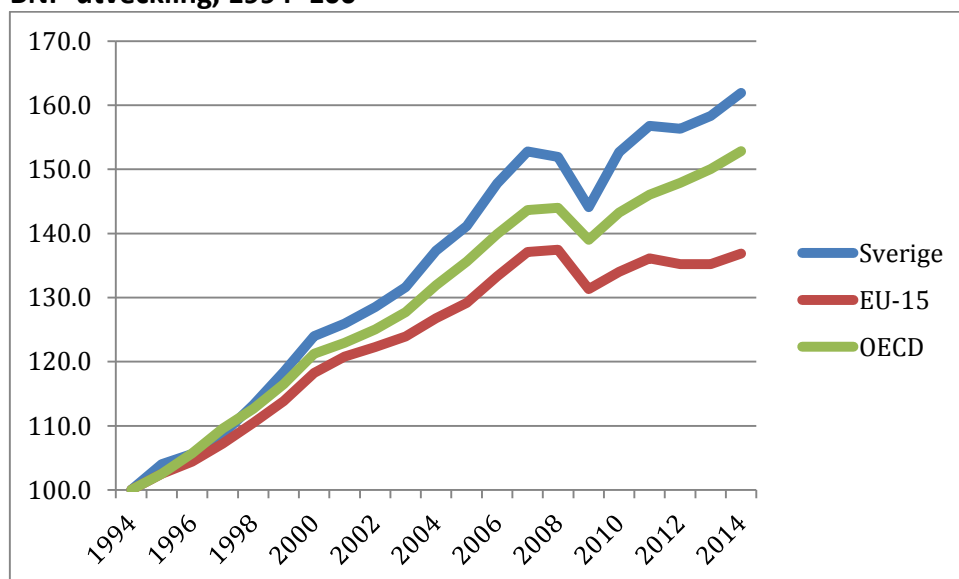

Källa: Ekonomifakta

Dessa siffror är alltså justerade för inflation och anger i stora drag hur mycket konsumtionsutrymme den genomsnittlige svensken hade vid respektive tidpunkt. Den är idag fyra gånger högre än 1950 och 2,2 gånger högre än 1980. Vi har det helt enkelt ekonomiskt bättre än någonsin. Går det också åt rätt håll? Som synes i linjediagrammet ovan har inkomstnivåerna legat relativt stilla de senaste tio åren, vi ser ett liknande "hack i kurvan" som under 90-talskrisen. Inkomsterna är fortfarande långt högre än de var exempelvis då, men självklart är det viktigt att den ekonomiska utvecklingen framöver är bättre än den varit under dessa krisår. Att den blir det beror förstås helt på vilken politik som förs, men inget talar för att vi ser en utveckling med lägre inkomster.

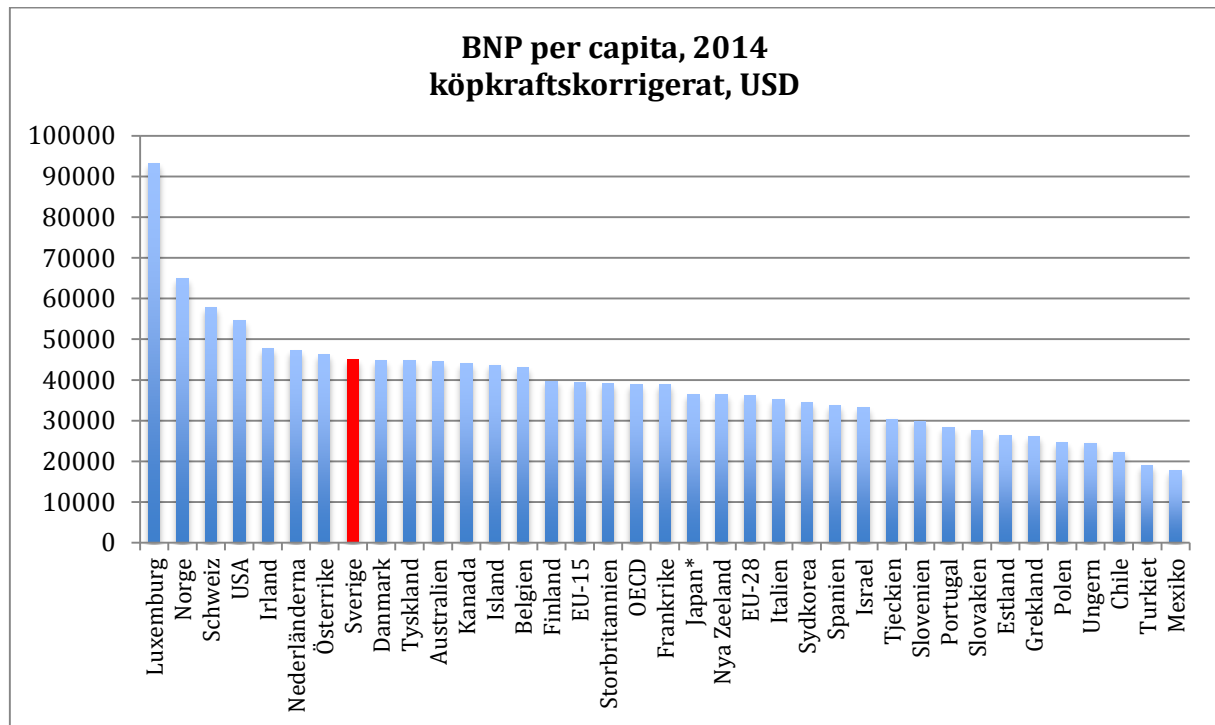
Man kan också sätta in BNP-utvecklingen i ett internationellt perspektiv. Jämfört med liknande länder har Sverige allt sedan krisen i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet utvecklats relativt väl.

BNP-utveckling, 1994=100

Källa: Ekonomifakta

Ytterligare ett sätt att mäta hur bra det går för Sverige är den numera klassiska välståndsligan, som mäter köpkraftsjusterad BNP per capita i OECD-länderna. Där hamnar Sverige år 2014 på åttonde plats. Förutom de fyra länderna med allra högst inkomster är skillnaderna mellan femman Irland och snittet för EU-15 respektive OECD ganska små. Bland världens knappt 200 länder är vi alltså ett av dem som har allra högst levnadsstandard.

Källa: Ekonomifakta

Inkomstskillnader

En annan bild som har spridits på senare år är att de socioekonomiska klyftorna håller på att slita isär Sverige. Det finns dock en rad fakta som ger en annan bild eller åtminstone kompletterar bilden av Sverige som ett land som sticker ut när det gäller stora inkomstskillnader.

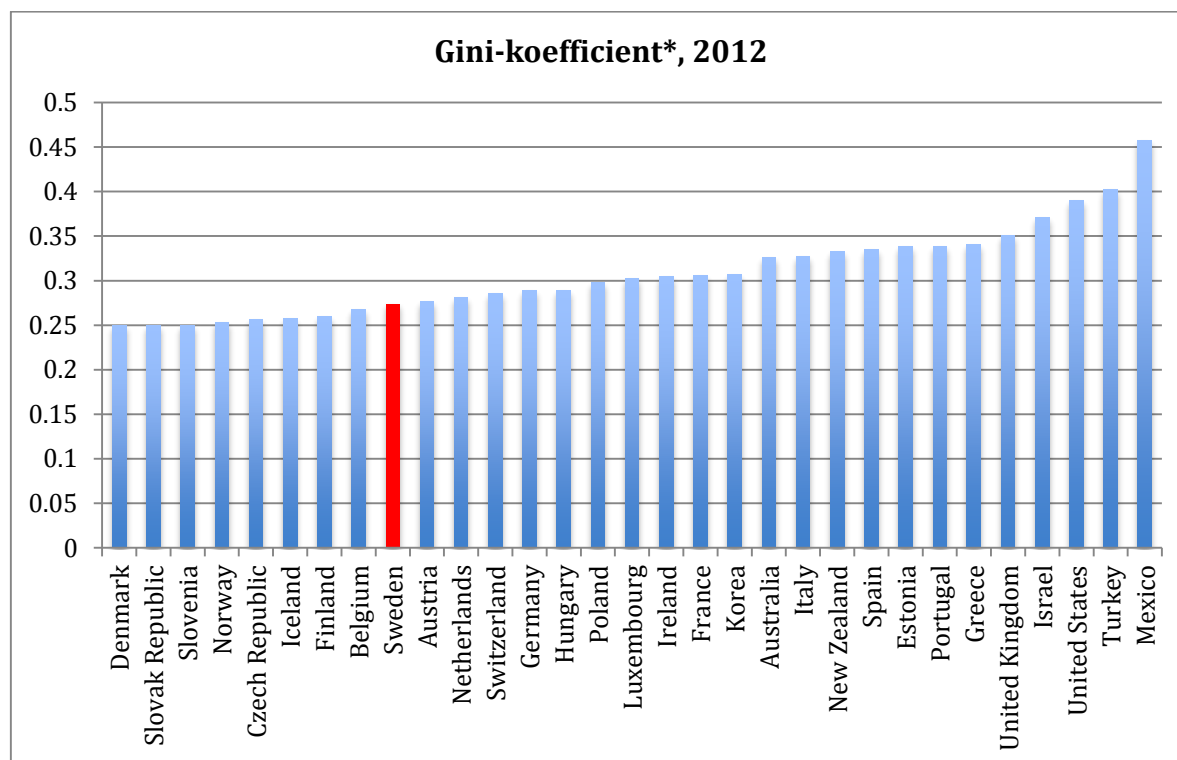
I stora delar av västvärlden har de ekonomiska skillnaderna ökat de senaste decennierna. Globalisering och teknologisk utveckling har gjort att många anställda får högre avkastning på sitt humankapital, eller i dagligt tal, tjänar mycket pengar för att de kan mycket. En annan viktig förklaring till de ökade inkomstskillnaderna är att inkomster från kapital har ökat.

I valrörelsen gjorde Socialdemokrater och andra en stor poäng av att Sverige är det OECD-land där inkomstskillnaderna ökar snabbast. Enligt en studie från OECD har skillnaden mellan den tiondedelen av befolkningen med högst inkomst och den med lägst inkomst ökat mest i

Sverige sedan 1990.⁹ Så här skriver organisationen: "The growth in inequality between 1985 and the early 2010s was the largest among all OECD countries, increasing by one third."¹⁰

Men för det första skriver OECD själv, så sent som i januari 2015, i meningen precis före citatet ovan om den snabba ökningen, att "Sweden still belongs to the group of most equal OECD countries, despite a rapid surge of income inequality since the early 1990s."¹¹

Ökningen av inkomstskillnaderna sedan början av 1990-talet skedde alltså från en mycket låg nivå och parallellt med ökningar i jämförbara länder.

Källa: OECD

*Disponibel inkomst, efter skatter och transfereringar

För det andra är Sverige det EU-land där lägst andel av befolkningen lider av vad EU:s statistikmyndighet Eurostat kallar "svår materiell fattigdom" (*severe material deprivation*). Det innebär att "levnadsvillkoren påverkas allvarligt av brist på resurser", eller i mer konkreta termer, att man inte har råd med minst fyra av nio vanliga utgifter. I Sverige är det endast 1,4 procent av befolkningen som är svårt materiellt fattiga, mot 9,6 i hela EU.¹²

För det tredje, om man ska vara kritisk till de socialdemokrater som vill skylla ökningen av inkomstskillnaderna på de åtta åren med alliansregeringen är det enkelt att konstatera att Gini-koefficienten sedan millennieskiftet steg långt mer under socialdemokratiskt styre än

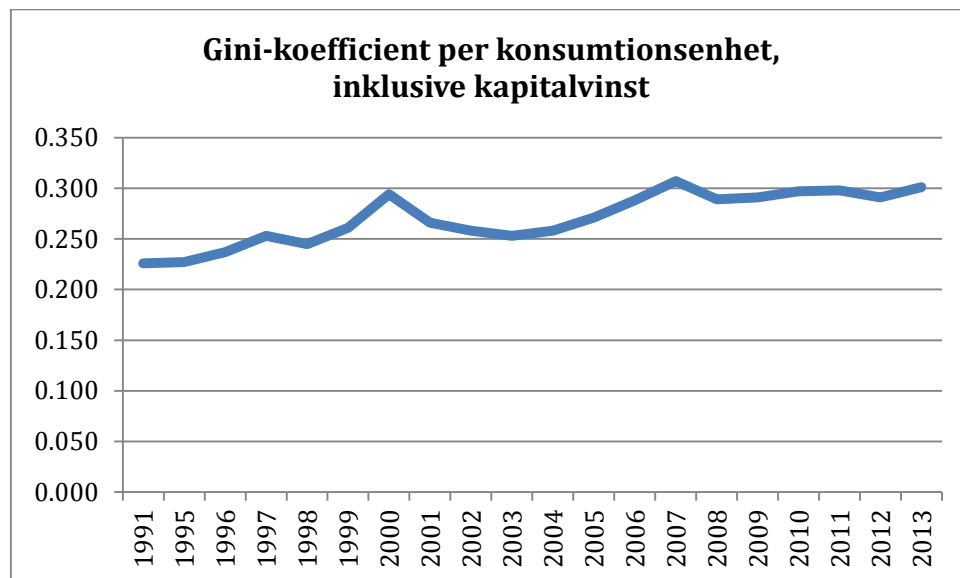
⁹ Ergon (2014).

¹⁰ OECD (2015).

¹¹ Ibid.

¹² Dessa nio utgifter är (1) hyra eller låneräntor, vatten- och elräkningar, avbetalningar, (2) en veckas semester utanför hemmet per år, (3) en måltid med kött eller fisk varannan dag, (4) oförutsedda finansiella utgifter, (5) telefon (inklusive en mobiltelefon), (6) färgteve, (7) tvättmaskin, (8) bil samt (9) uppvärmning av bostaden. Källa: Eurostat (2015b).

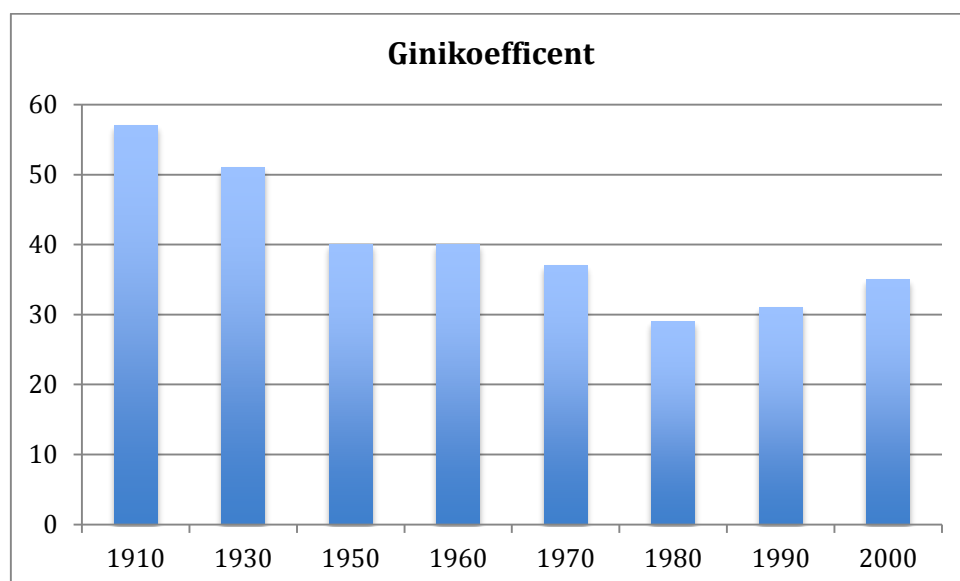
under alliansregeringen. De senaste åren har som synes inkomstskillnaderna, mätt som gini-koefficienten, varit relativt konstanta.

Källa: SCB

För det fjärde finns det skäl att titta på gini-koefficienten över ännu längre tid. Vilket jämförelseår man väljer kan nämligen få stora konsekvenser för bedömningen av dagens situation. Fram till nu har 1980 eller 1990-talets början varit vanligt som tidpunkter med vilka vi jämför dagens inkomstskillnader, och det har på något sätt tagits för givet att det som gällde då var normen under lång tid, och att det är nutiden som är det historiska undantaget.

I själva verket är det tvärtom. Det är 1980-talets och det tidigare 1990-talets små inkomstskillnader som är undantaget. Faktum är under rekordåren efter andra världskriget var inkomstskillnaderna högre än under det tidiga 2000-talet.

Källa: van Zanden med flera 2014, tabell 11.3 sid 206. http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/economics/how-was-life_9789264214262-en#page2

För det femte är det värt att påpeka att ur ett globalt perspektiv har den som lever på svenskt existensminimum en hög levnadsstandard. Exempelvis är det femton gånger mer pengar än den nedre gräns för snittinkomst som Världsbanken sätter för det man kallar medelinkomstländer.

Konkurrenskraft

En av anledningarna till att vi har så höga inkomster i Sverige är att vi har en hög konkurrenskraft. Organisationen *World Economic Forum* definierar konkurrenskraft som: "the set of institutions, policies, and factors that determine the level of productivity of a country", och delar upp det på tolv områden: institutioner, infrastruktur, makro-ekonomisk miljö, hälsa och grundskola, högre utbildning och kompetensutveckling, produktmarknadernas effektivitet, arbetsmarknadens effektivitet, utveckling av finansmarknaden, teknologisk färdighet, storleken på marknaden, näringslivets grad av sofistikation samt innovation.¹³ Sverige rankas på plats nummer tio bland de 144 länder som är med i mätningen och är alltså bland världens tio mest konkurrenskraftiga länder.

Detta är bara en undersökning. Men det finns fler mått där Sverige hamnar på liknande placeringar. Exempelvis gör det schweiziska forskningsinstitutet IMD en undersökning av konkurrenskraft där Sverige hamnar på nionde plats.¹⁴ Och om man tittar på det snävare begreppet ekonomisk frihet, så klassar Heritage Foundations och Wall Street Journals Index of economic freedom Sverige som världens 23:e friaste ekonomi.¹⁵

Detta är mått som kan bidra till att förklara Sveriges relativt sett goda ekonomi i dag. Men de har också betydelse för hur utvecklingen ser ut framöver. Att Sverige fortsätter att vara en öppen konkurrenskraftig ekonomi är förstås centralt för en fortsatt god ekonomisk utveckling.

En välfärd i kris

En annan uppfattning som ofta förekommer är att den offentliga välfärden i Sverige håller på att falla sönder under tyngden av antingen skattesänkningar eller invandring. Återigen talar statistiken ett annat språk.

Organisationen Svenskt Näringsliv släppte i januari 2014 en rapport som visade att trots att skatterna hade sänkts sedan millennieskiftet så hade resurserna till välfärdens verksamheter (det vill säga vård, skola och omsorg, i kontrast till bidragen eller transfereringarna) ökat.¹⁶ Exempelvis ökade resurserna till vården med 14 procent mellan åren 2001 och 2012, vilket överstiger det ökade resursbehovet på 10 procent.¹⁷ De totala resurserna till skolan ökade med 8 procent mellan åren 2000 och 2012.¹⁸ I grundskolan ökade resurserna per elev med 11-13 procent under samma tidsperiod.¹⁹ Det är inte givet att ökade resurser leder till ökad

¹³ World Economic Forum (2015).

¹⁴ IMD (2015).

¹⁵ Heritage (2015).

¹⁶ Witterblad och Fall (2014).

¹⁷ Ibid. s. 33.

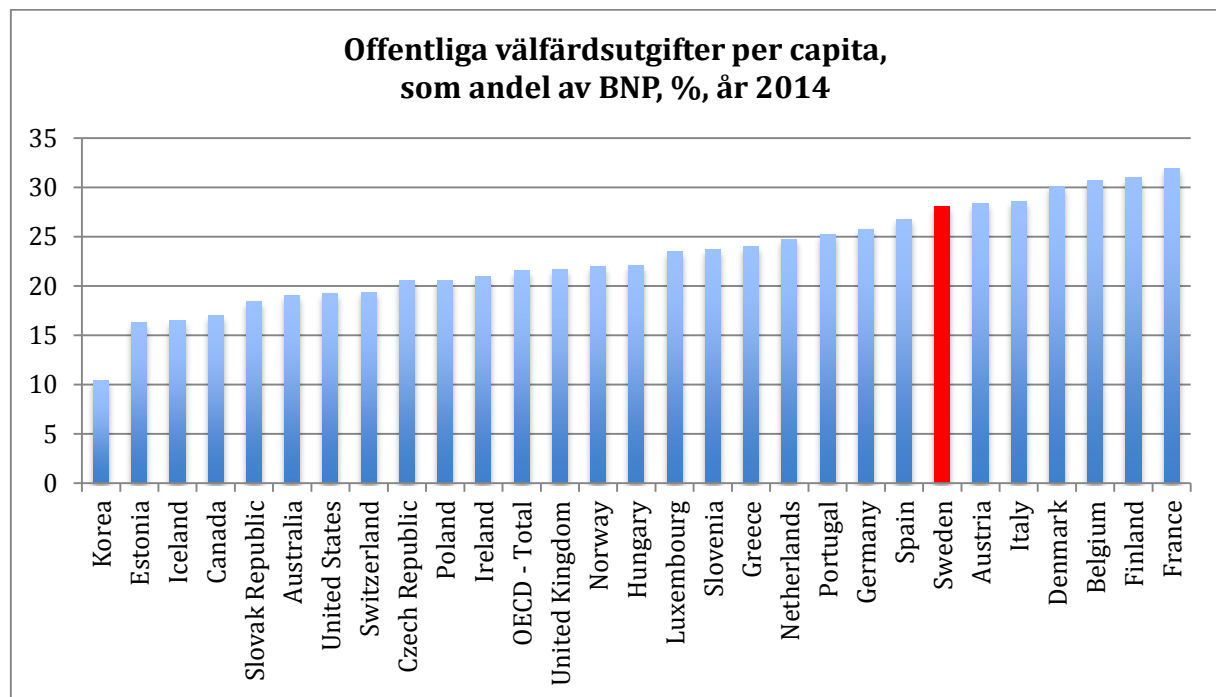
¹⁸ Ibid. s. 40.

¹⁹ Ibid. s. 45.

kvalitet i välfärdstjänsterna, men studien visar att det åtminstone inte går att hävda att det skett några betydande nedskärningar i den offentliga välfärden, tvärtom.

OECD för statistik över offentliga välfärdsutgifter per capita, både som andel av BNP, för att ange vilken *ambition* ett lands regering har med den offentliga välfärden, och uttryckt i den konstgjorda valutan PPS, för att ange vilken *förmåga* en stat (inklusive kommun och region/landsting) har att leverera resurser i form av tjänster och transfereringar.

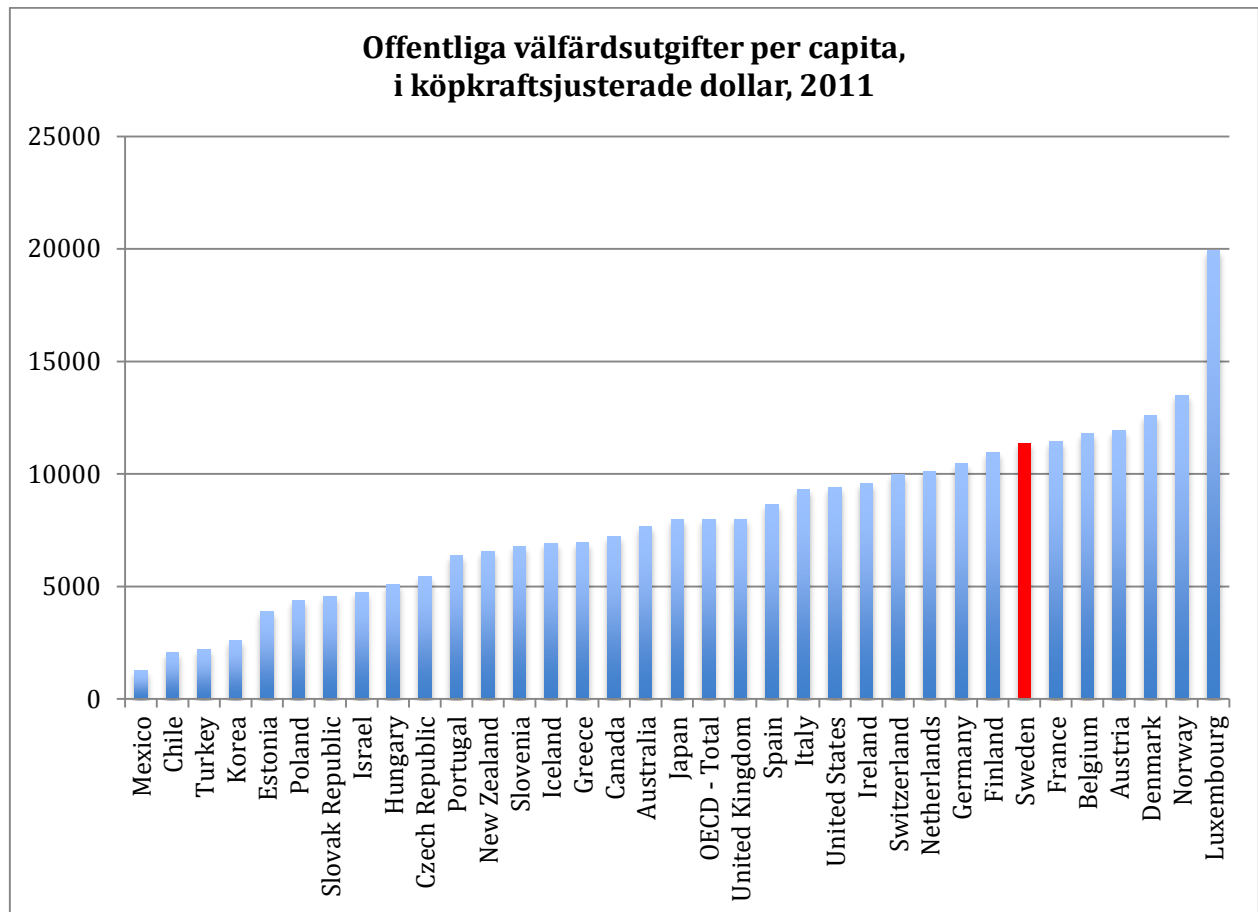
Om man då börjar med de offentliga välfärdsutgifterna som andel av BNP, det vill säga hela ekonomin, så ser vi att Sverige ligger på sjunde plats, återigen i den absoluta världstoppen alltså.

Källa: OECD:s databas över "Social expenditure".

Men andel av BNP är inte det mest relevanta måttet på ett lands offentliga välfärd. Ett land med hög BNP per capita kan få mer offentlig välfärd med en lägre andel av BNP än ett land med låg BNP per capita men en hög andel BNP som går till offentlig välfärd.

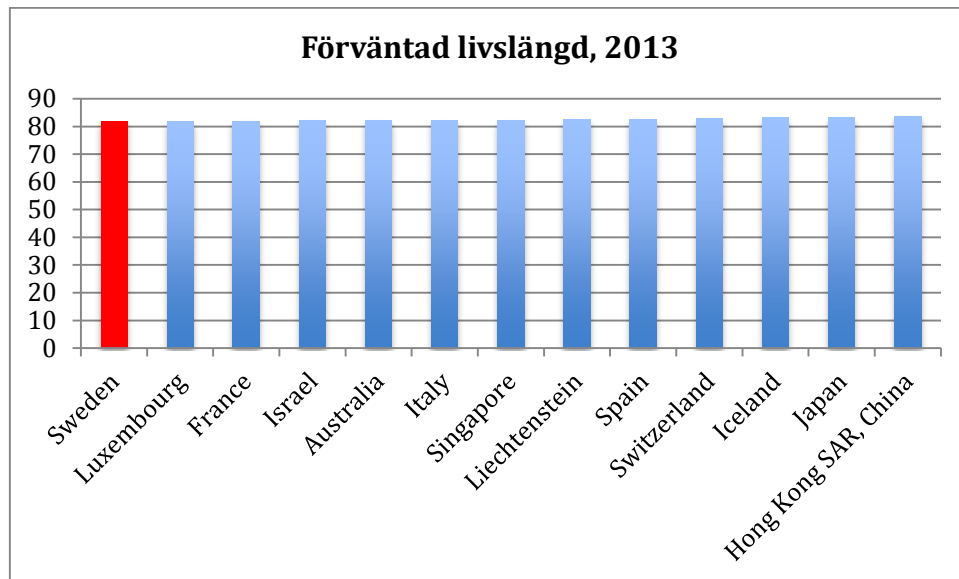
Därför är det även intressant att titta på offentliga välfärdsutgifter i köpkraftsjusterade dollar. Och eftersom Sverige har en högre BNP per capita än de flesta andra OECD-länder kommer vi bättre ut enligt detta mått än enligt det ovanstående.

Källa: OECD:s databas över "Social expenditure"

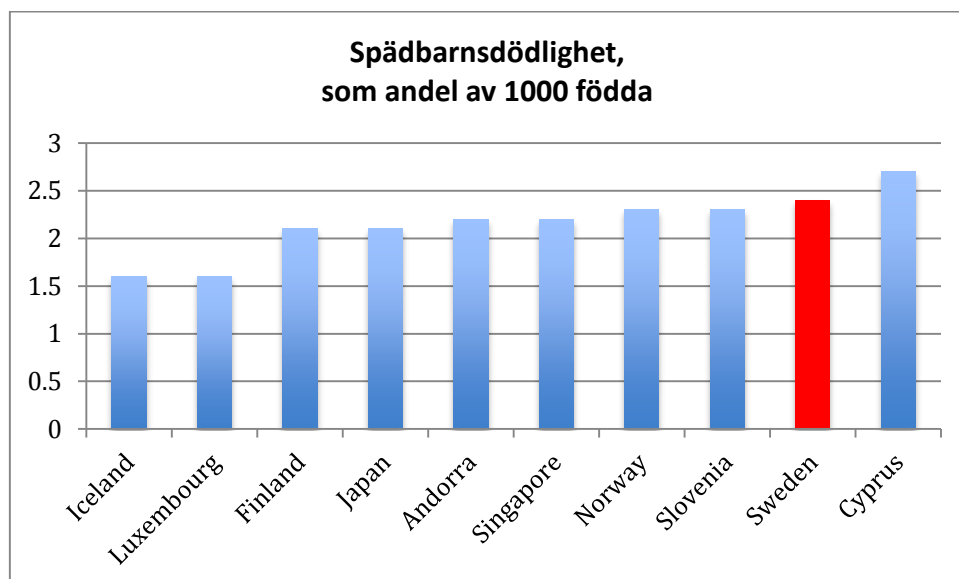
Bägge dessa välfärdsått handlar om inputsidan, det vill säga hur mycket pengar som går in i systemet. Man kan också titta på outputsidan, det vill säga vilka resultat pengarna ger. Två vanligt förekommande och grundläggande välfärdsått är förväntad livslängd respektive spädbarnsdödlighet.

När det gäller förväntad livslängd är skillnaderna mellan världens mest avancerade länder mycket små. Sverige ligger på trettande plats i världen.

Källa: World Development Indicators

Ett annat vedertaget mått på ett lands välfärd är spädbarnsdödligheten, det vill säga andelen barn som inte överlever sitt första år. Även här återfinns Sverige i världstoppen, på nionde plats.

Källa: World Development Indicators.

Eftersom skillnaderna mellan avancerade länder är så små är välfärdsindikatorer som spädbarnsdödlighet och förväntad livslängd kanske mer lämpliga när det gäller att jämföra rika och fattiga länder. Men även om Sverige lider av bristande tillgänglighet i form av köer i sjukvården²⁰ rankar OECD²¹ den svenska sjukvården som bäst bland 19 industrialiserade länder.

²⁰ Källa om tillgängligheten: Health Consumer Powerhouse (2015).

²¹ Svanborg-Sjövall (2014).

Ytterligare ett mått på välfärd är det lite bredare men uppmärksammade Social Progress Index, skapat av bland annat den berömde ekonomiprofessorn Michael Porter. Det är ett index som mäter sociala framsteg uppdelat på tre olika huvudområden, med en rad underområden: grundläggande mänskliga behov (näringsintag och grundläggande sjukvård, tillgång till vatten och sanitet, tak över huvudet och personlig säkerhet), välbefinnandets ("wellbeing") grunder (tillgång till grundläggande kunskap, tillgång till information och kommunikation, hälsa och välbefinnande (wellness) och ekosystemets hållbarhet) samt möjligheter (personliga rättigheter, personlig frihet och valfrihet, tolerans och inkludering samt tillgång till avancerad utbildning). I 2015 års rankning kommer Sverige på andra plats, efter Norge.²²

Brottslighet och sammanhållning

Det finns många brottskategorier och faktorer som kan påverka hur trygga människor upplever sig vara i ett samhälle. Mord är dock, eftersom det är en så allvarlig händelse, ett av de brott som registreras mest noggrant och morddata är därför en av de brottsindikatorer som är lättast att jämföra mellan länder.²³ Antalet mord kan också ge en indikation om hur stor brottsligheten är i övrigt enligt en studie från FN-organet UNODC där mordstatistik för världens länder sammanställts.

Studien använder data från 1995 till 2010 och under den perioden har cirka ett mord per år och 100 000 invånare skett i Sverige. Det placerar Sverige i nivå med länder som Danmark och Tyskland. Grannlandet Norge har något färre mord per invånare, medan Finland har ungefär dubbelt så många mord per invånare²⁴.

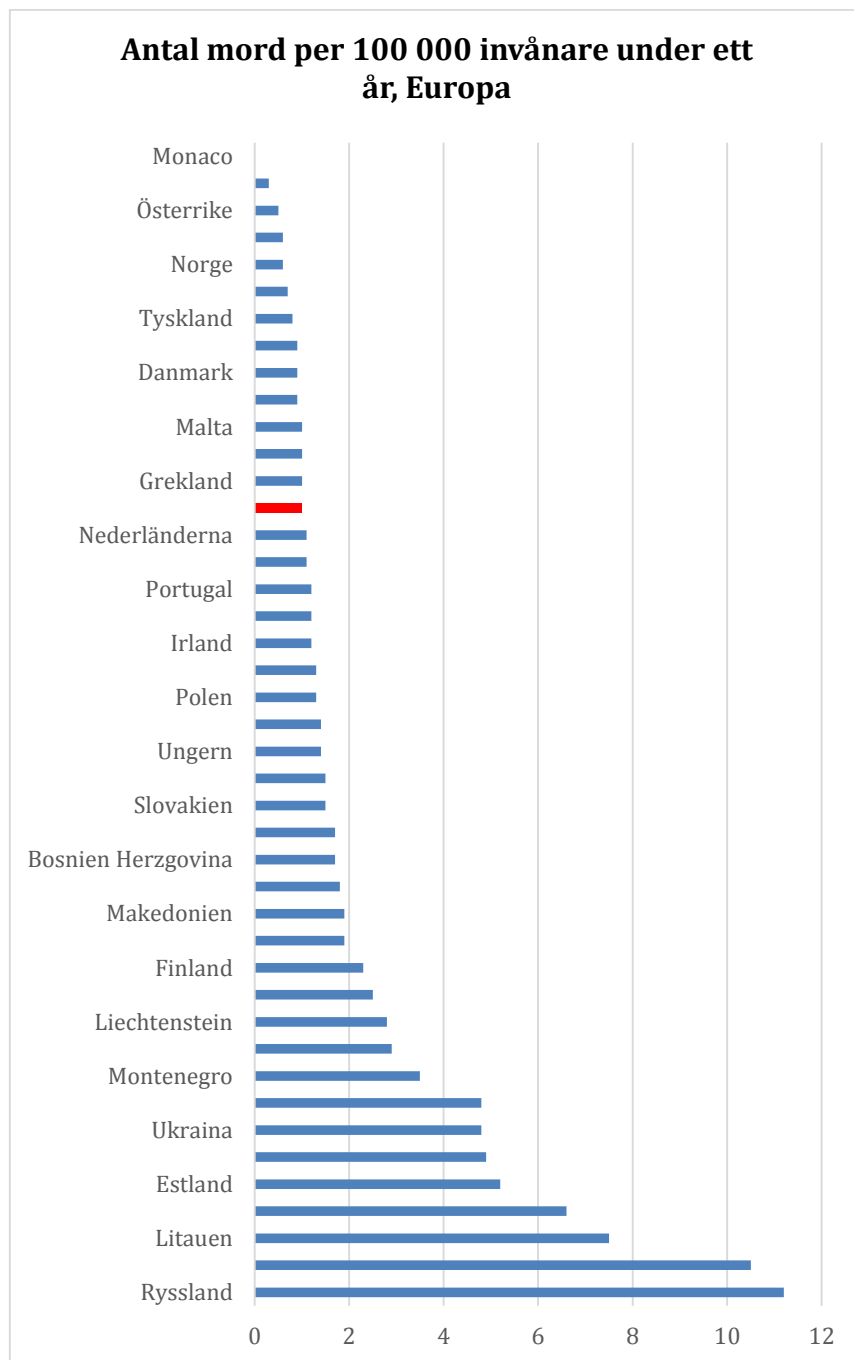
I diagrammet nedan visas antalet mord per 100 000 invånare under ett utvalt år (2009 i Sveriges och de flesta länders fall).²⁵ Sverige hamnar i den tryggaste tredjedelen, på samma nivå som Grekland, Malta och Italien detta år.

²² Porter och Stern (2015).

²³ UNODC (2011), s. 15.

²⁴ Ibid. s. 111.

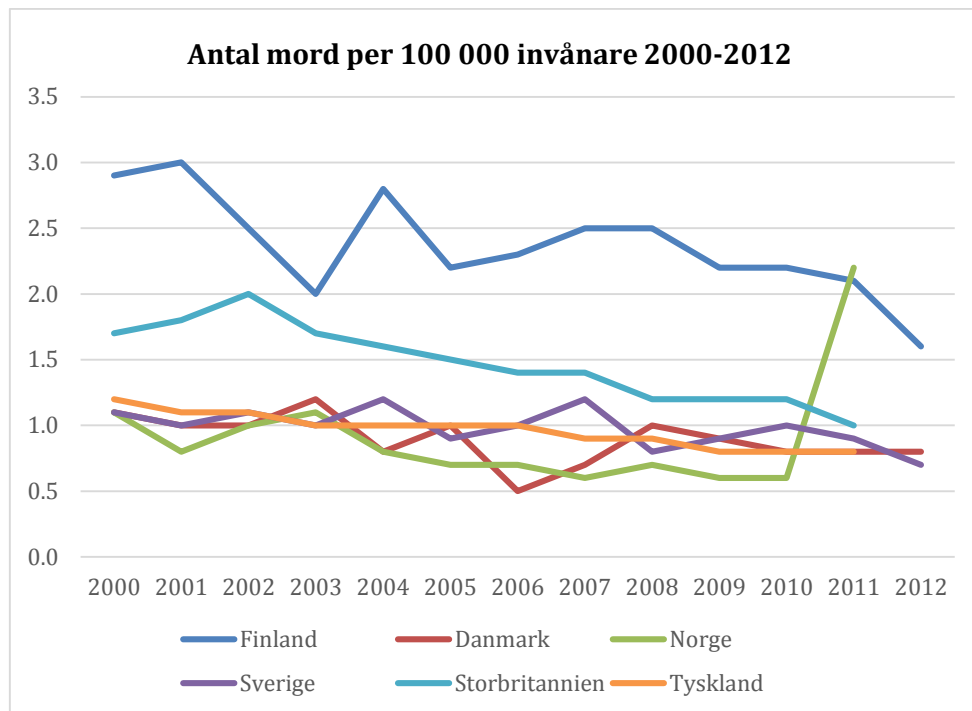
²⁵ Det år och den datakälla som UNODC föredrar för respektive land i rapporten, beroende på tillgänglig statistik för olika länder, UNODC (2011), s 95-96.

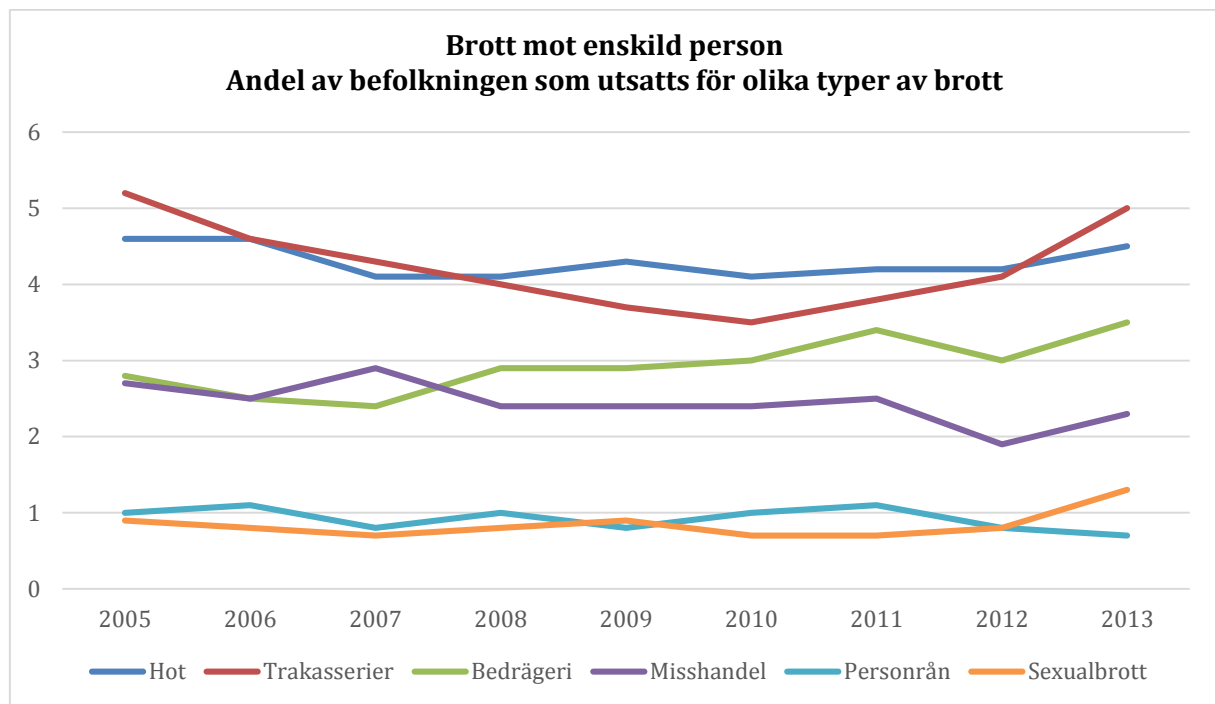
Sedan 1995 har andelen mord minskat med hälften i norra Europa (9 länder), vilket till stor del kan förklaras av en minskning av andelen mord i Estland, Lettland och Litauen. Regionen följer därmed en minskande trend för hela Europa sedan 1995. Rapporten pekar på bättre sjukvård som en tänkbar bidragande orsak, det vill säga att något som tidigare skulle ha varit dödligt våld inte längre är det.²⁶ Det används ofta som ett argument för att mordstatistiken säger lite om hur medborgarnas trygghet egentligen har utvecklats. Även om bättre vård kan förklara en viss del av minskningen, kan det knappast vara ett argument för att just Sverige blivit mer otryggt relativt andra jämförbara länder eftersom utvecklingen är liknande där.²⁷

²⁶ UNODC (2011), s. 26.

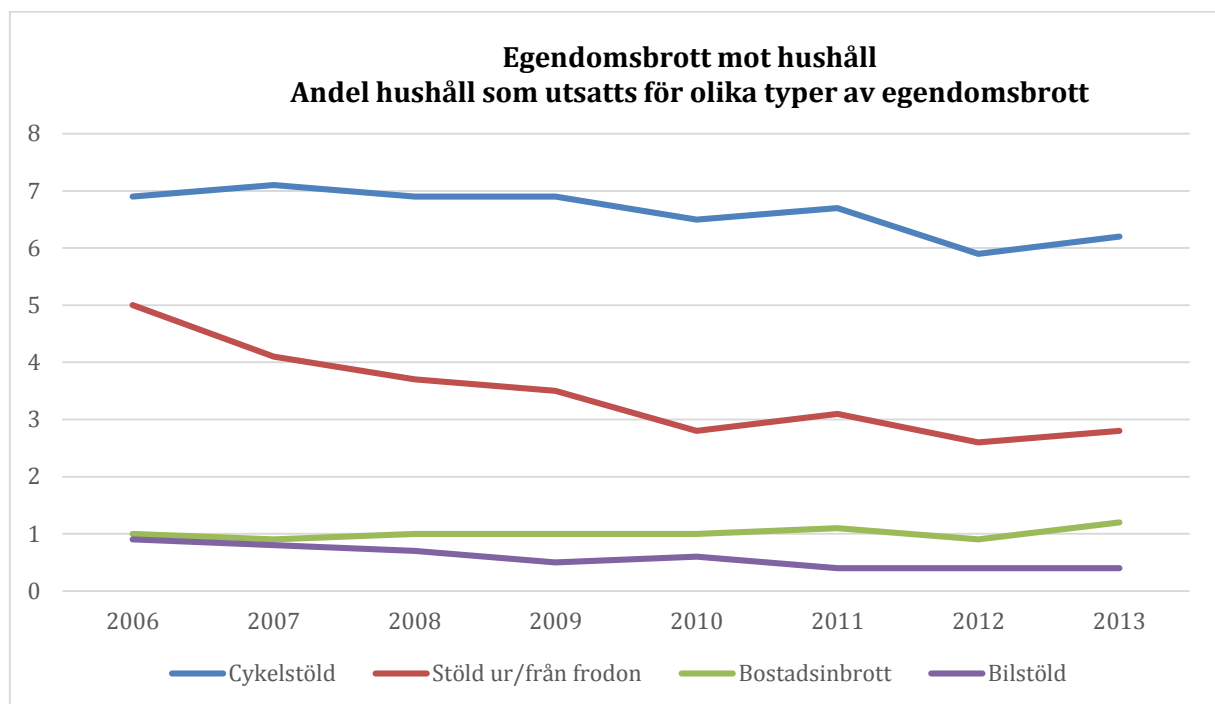
²⁷ UNODC (2013).

Inte heller om man studerar andra brottskategorier syns ett tydligt mönster som skulle motivera påståenden om att "Sverige har gått sönder". Vad gäller vissa typer av brott, som bedrägeri eller sexualbrott syns en ökning mellan 2005 och 2013, vad gäller andra typer av brott, som misshandel och personrån, syns en minskning under samma tidsperiod, enligt den Nationella trygghetsundersökningen där personer får svara på frågor om i vilken utsträckning de utsatts för olika brott.

Källa: Brå.²⁸

Källa: Brå.²⁹

Samtidigt är det självklart viktigt att vara vaksam på de typer av brott som tycks öka. Ett uppmärksammat exempel är olika typer av hot och trakasserier mot polis och räddningspersonal. Så kallad polisphishing, där poliser luras i bakhåll, är ett exempel på ett brott som kan bidra till otrygghet och social oro och som verkar ha blivit vanligare och där en

²⁸ Brå (2014).

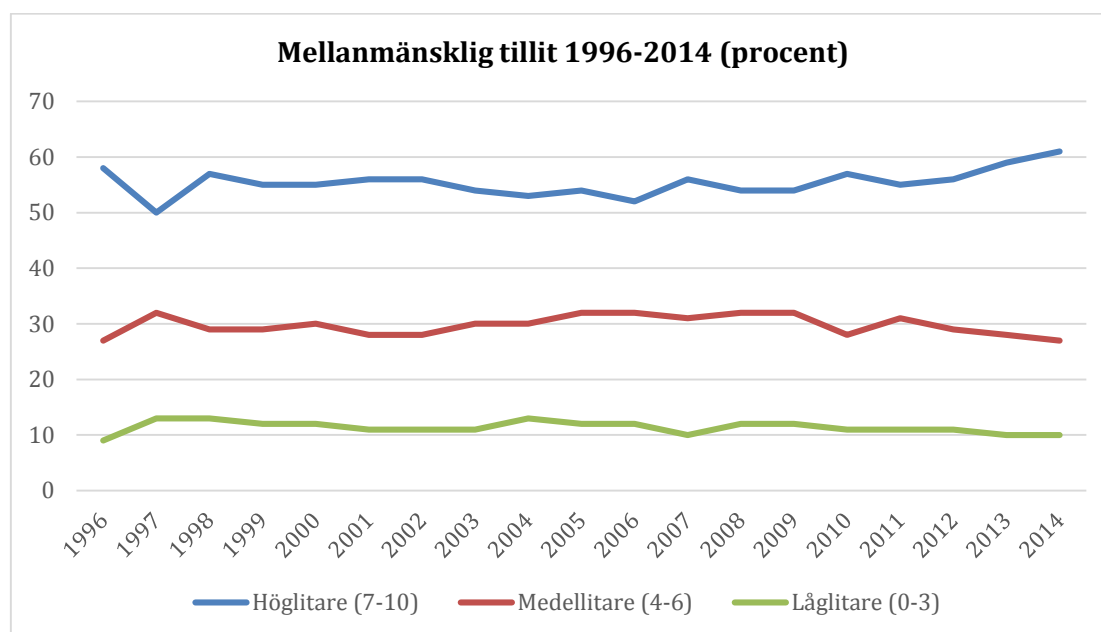
²⁹ Ibid.

ytterligare spridning kan vara att vänta.³⁰ Att kriminella gäng tar över stadsdelar och bidrar till ökad brottslighet där är ett annat exempel på en typ av händelser som ökar. I en uppmärksam rapport från 2014 rapporterar Rikskriminalpolisen exempelvis om "55 geografiska områden där lokala kriminella nätverk anses ha negativ påverkan på lokalsamhället" där mer eller mindre löst sammansatta nätverk bland annat deltar i narkotikaförsäljning, uppgörelser sinsemellan och bidrar till en otrygghet bland lokalbefolkningen.³¹ Rapporten drar slutsatsen att det inte är "befogat att tala om att det råder parallellsamhällen i en vidare mening i de flesta av områdena. De kriminella aktörerna har dock på andra sätt fått stort inflytande på lokalsamhället".³²

Utöver brottslighet är mellanmänsklig tillit en parameter som tycks ha stor betydelse för både ett välfungerande samhälle och en välfungerande ekonomi, även om orsakssambanden inte är helt klarlagda.³³

Ofta nämns att tilliten minskar, vilket onekligen vore problematiskt. Det tycks dock inte finnas stöd för att så verkligen är fallet. "Tvärtom är stabiliteten påtaglig", skriver Andreas Bergh, docent och välfärdsforskare, som studerat hur tilliten utvecklats i olika mätningar.³⁴

I exempelvis den nationella SOM-undersökning där människor får svara på i vilken utsträckning de litar på människor i allmänhet är andelen som har hög tillit till andra människor i stort sett konstant från 1996 till 2013. 58 procent svarade 2013 att de har en hög tillit till andra människor, vilket i själva verket är en svag ökning jämfört med flera tidigare år.³⁵

³⁰ Dagens Nyheter (2015).

³¹ Rikskriminalpolisen (2014), s. 3.

³² Ibid. s. 18.

³³ Bergh (2015).

³⁴ Ibid.

³⁵ Bergh (2014).

De svarande har uppgett hur stor tillit de har på en skala från 0 (Det går inte att lita på människor i allmänhet) till 10 (Det går att lita på människor i allmänhet).³⁶

Demokrati och korruption

Ytterligare ett vanligt argument när det gäller sättandet av bilden av Sverige som ett land i förfall handlar om att människor från länder med mer omfattande korruption och mindre demokratiskt styrelseskick än Sverige ska ta med sig dessa negativa institutioner hit. Nu har Sverige haft rätt omfattande invandring i flera decennier, med 16 procent av befolkningen som utrikes född, vilket borde gjort avtryck på landets placering i olika internationella undersökningar.

Det mest vedertagna måttet på ett lands demokratiska kvalitet görs av den amerikanska organisationen Freedom House, vars Freedom in the World-index mäter graden av politiska rättigheter och medborgerliga friheter i ett land. Betygsskalan går från 1, maximal politisk frihet, till 7, minimal politisk frihet. Precis som de flesta andra västländerna med demokrati och rättsstat får Sverige toppbetyget 1.³⁷

Ett annat sätt att se på hur väl ett samhälle fungerar politiskt är att titta på korruptionen. Det är något som är notoriskt svårt att mäta, eftersom det av uppenbara skäl är en företeelse som ofta försiggår i det fördolda. Den mest kända publikationen inom området är anti-korruptionsorganisationen Transparency Internationals *Corruption Perception Index*, som alltså är ett mått på uppfattningen om förekomsten av korruption i olika länder. Även här brukar Sverige komma bra ut och enligt den senaste versionen, från 2014, ligger Sverige på fjärde plats bland 175 länder.³⁸ Vi är alltså ett av de länderna i världen med allra minst korruption, i alla fall uppfattas vi så.

Integration

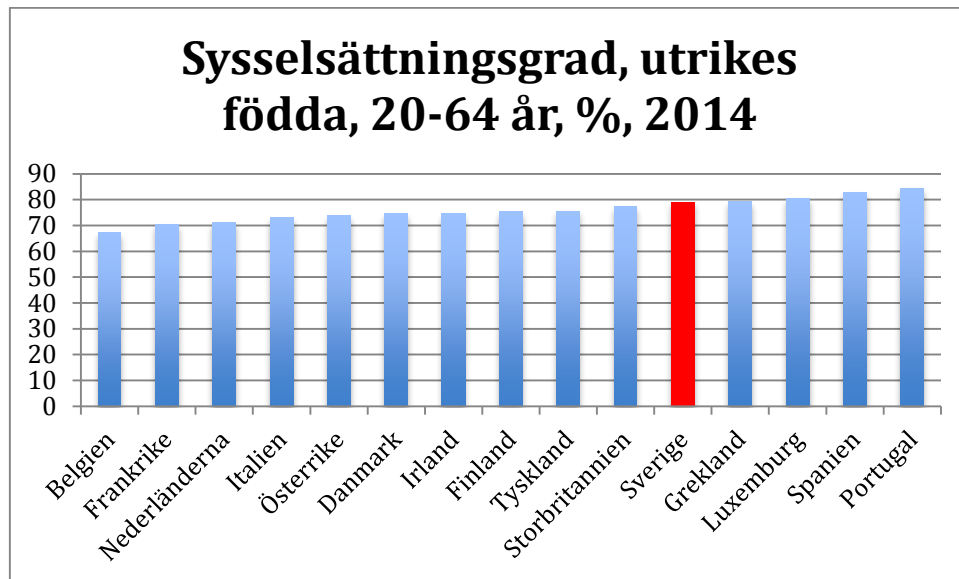
En av de vanligast förekommande argumentationslinjerna om varför Sverige håller på att utvecklas åt fel håll är att integrationen av utrikes födda på arbetsmarknaden fungerar dåligt. Det stämmer att sysselsättningsgapet mellan inrikes och utrikes födda i Sverige är större än i alla andra OECD-länder.

Men tittar man på sysselsättningsgraden bland utrikes födda så är den trots allt högre än i de flesta andra rika EU-länder.

³⁶ Källa: Holmberg och Rothstein (2015), s. 39.

³⁷ Freedom House (2015).

³⁸ Transparency International (2014).

Källa: Eurostat

Det är förstås inget argument för att inte göra något åt de strukturella problem som innebär att utrikes födda har så mycket svårare att komma in på arbetsmarknaden än inrikes födda. Men det visar ändå att Sverige har lyckats ta emot en relativt hög andel invandrare och ändå ha en relativt hög sysselsättningsgrad bland dessa. (2013 var Sverige det EU-land som hade den femte högsta andelen invandrare per invånare. Det är också ett av del länder som har högst andel personer från länder utanför EU bland de utrikes födda.³⁹)

Som kontrast till sysselsättningsgapet kan man även nämna att enligt MIPEX Integration policy index, så har Sverige bäst integrationspolitik i hela EU.⁴⁰ I indexet vägs ett antal integrationspolitiska faktorer samman, bland annat rörlighet på arbetsmarknaden, familjeåterförening, politiskt deltagande, hälsa och anti-diskriminering.

Varumärket Sverige

Ett sätt att mäta hur bra ett land är kan vara att helt enkelt fråga människor i andra länder vad man tycker om det. Den internationella konsultbyrån FutureBrand gör just det, i sitt årliga Country Brand Index, som bygger på en enkät ställd till 2 530 opinionsbildare och vana resenärer med frågor om sådant som länders attraktivitet och berömdhet. I den senaste mätningen hamnar Sverige på fjärde plats i världen, efter Japan, Schweiz och Tyskland.⁴¹

Ett annat sätt undersöka hur "hett" ett land är i omvärldens ögon är att titta på invandringen. Den globala migrationen kan i någon mån anses vara marknadens svar på människors uppfattningar om olika länder, folk röstar med fötterna helt enkelt. Nu är det naturligtvis så att det finns en rad andra faktorer som avgör vart människor migrerar, som närhet, tillgänglighet och migrationspolicier, men det faktum att ett litet, mörkt och kallt land i utkanten av norra Europa kan locka till sig hundratusentals människor från jordens alla hörn får ändå anses vara ett gott betyg.

³⁹ Eurostat (2015a).

⁴⁰ MIPEX (2015).

⁴¹ Den exakta formuleringen när det gäller de områden frågorna täcker är "Awareness, Familiarity, Preference, Associations, Consideration, Decision/Visitation and Advocacy." Se FutureBrand (2014).

Avslutning

I denna sammanställning har vi valt att inte ta ställning till huruvida exempelvis ökade utgifter till offentlig välfärd i sig är eftersträvansvärt. Man kan mycket väl argumentera för exempelvis ett drastiskt lägre skattetryck och mycket större individuell frihet på en rad olika plan.

Snarare har vi utgått ifrån gängse uppfattningar i debatten om vad som är önskvärt. I ingen av de parametrar vi tittat på finns dramatiska trendbrott som motiverar påståenden om att Sverige har gått sönder eller skulle vara ett samhälle i förfall. Oavsett vilken politik man skulle vilja se genomförd, exempelvis vad gäller välfärdsstatens storlek, kan man inte hävda annat än att Sverige av i dag är ett av den mänskliga historiens mest framgångsrika samhällen. Trots åtta år av borgerlig regering och en relativt omfattande invandring.⁴²

Det är inte alls säkert, tydligt eller klart att Sverige inte "klarar av" invandring i den nuvarande omfattningen, att vi måste stoppa invandringen om vi inte lyckas genomföra omfattande och grundläggande reformer på en rad områden eller att Sverige i allmänhet står på randen av något diffust formulerad avgrund. I stället är Sverige ett av friaste, rikaste, tryggaste och i allmänhet mest framgångsrika samhällena någonsin. Om än inte enligt hatmobben på Twitter, så i alla fall enligt internationellt vedertagen statistik.

Maria Eriksson
Fredrik Segerfeldt
November, 2015

⁴² "Trots" ska här inte uppfattas som rapportförfattarnas uppfattning om åtta års borgerligt styre, utan i relation till den kritik som framförts av debattörer och politiker till vänster i det politiska spektrat.

Referenser

Ahlstrand (2015), "Barnadödligheten har minskat med 50 procent". Dagens Nyheter, 9 september 2015.

<www.dn.se/nyheter/varlden/barnadodligheten-har-minskat-med-50-procent/>

Avpixlat (2015), "Tung samhällsdebattör: Sverige går sönder". Hämtad 12 oktober 2015.

<<http://avpixlat.info/2014/10/23/tung-samhallsdebattor-sverige-gar-sonder/>>

Bailey, Ronald (2015), "The end is nigh". Reason, 14 augusti 2015.

<<https://reason.com/blog/2015/08/14/the-end-is-nigh>>

Bergh, Andreas (2014), "Allmän tillit i Sverige: Har det skett ett trendbrott?". Berghs betraktelser, hämtad 12 oktober 2015.

<<http://berghsbetraktelser.squarespace.com/blogg/2014/10/22/allman-tillit-i-sverige-har-det-skett-ett-trendbrott.html>>

Bergh, Andreas (2015), "Stora förändringar har inte rubbat tilliten". Dagens Samhälle, 12 juni 2015.

<www.dagenssamhalle.se/nyhet/stora-foeraendringar-har-inte-rubbat-tilliten-16306>

Bolt, J. and J. L. van Zanden (2013), *The First Update of the Maddison Project; Re-Estimating Growth Before 1820*. Maddison Project Working Paper 4.

<www.ggdc.net/maddison/maddison-project/data.htm>

Brå (2014), "Den nationella trygghetsundersökningen (NTU)". Hämtad 12 oktober 2015.

<<https://www.bra.se/bra/brott-och-statistik/statistik/utsatthet-for-brott/ntu.html>>

Dagens Nyheter (2015), "Poliser luras oftare i bakhåll". Dagens Nyheter, 1 oktober 2015.

<www.dn.se/sthlm/poliser-luras-oftare-i-bakhall/>

Ergon (2014), "I Sverige ökar klyftorna snabbast". SVT, 12 maj 2014.

<www.svt.se/nyheter/vetenskap/sverige-snabbast-pa-att-oka-ekonomiska-klyftor>

Eurostat (2015a), "Migration and migrant population statistics". Hämtad 12 oktober 2015.

<http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Migration_and_migrant_population_statistics>

Eurostat (2015b), "People at risk of poverty or social exclusion". Hämtad 12 oktober 2015.

<http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/People_at_risk_of_poverty_or_social_exclusion>

Freedom House (2015), "Freedom in the world". Hämtad 12 oktober 2015.

<https://freedomhouse.org/sites/default/files/01152015_FIW_2015_final.pdf>

FutureBrand (2014), "FutureBrand launches the Country Brand Index 2014-15". Hämtad 12 oktober 2015.

Suhonen, Daniel (2015), "Reinfeldt har kommit för billigt undan". Dagens Samhälle, 24 juni 2015.

<www.dagenssamhalle.se/kronika/reinfeldt-har-kommit-foer-billigt-undan-16713>

Svanborg-Sjövall (2014), "Swedish healthcare is the best in the world, but there are still lessons to learn". The Guardian, 3 januari 2014.

<www.theguardian.com/public-leaders-network/2014/jan/03/sweden-healthcare-coordinate-oecd>

Transparency International (2014). "Corruption Perceptions Index 2014: Results". Hämtad 12 oktober 2015.

<www.transparency.org/cpi2014/results#myAnchor1>

UNDP (2015a), "Fattigdomen minskar – men miljontals människor går hungriga".

Millenniemaalen.nu. Hämtad 12 oktober 2015.

<www.millenniemaalen.nu/mal-1/>

UNDP (2015b), "Utbildning – en väg ur fattigdom". Millienniemaalen.nu. Hämtad 12 oktober 2015.

<www.millenniemaalen.nu/alla-barn-ska-ga-i-skolan/>

UNODC (2011), *Global Study on Homicide 2011*.

<www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/Homicide/Globa_study_on_homicide_2011_web.pdf>

UNODC (2013), "Homicide counts and rates, time series 2000-2012". Hämtad 12 oktober 2015.

<www.unodc.org/documents/gsh/data/GSH2013_Homicide_count_and_rate.xlsx>

Witterblad, Mikael och Johan Fall (2014), "Skattesänkningar och offentliga resurser – Resurser till vård, skola och omsorg", januari 2014.

<www.svensktnaringsliv.se/migration_catalog/Rapporter_och_opinionsmaterial/Rapporters/skattesankningarpdf_575009.html/BINARY/Skattesankningar.pdf>

World Economic Forum (2015), "The 12 pillars of competitiveness". Hämtad 12 oktober 2015.

<<http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2014-2015/methodology/>>